

Met Van Agt naar de bedoeïnen

Voorvechter Dries van Agt van de Palestijnse zaak troont prominente oud-staatslieden mee naar de Westelijke Jordanoever.

Van onze correspondent
Alex Burghoorn

SUSSIA/UMM EL-HEIR Het was voor Dries van Agt een 'blijde verrassing' dat hij 'in twee minuten' Israël binnen was. Geen uitgebreide ondervraging aan de grens, terwijl de eveneens grijsjarige Israël-criticus Noam Chomsky vorige week de toegang werd geweigerd.

Zo kan het dat Van Agt dinsdag opgewekt in een bus zit op weg naar de dorre heuvels van het Palestijnse Hebron, in een uithoek van de Westelijke Jordanoever. Daar gaat de 79-jarige bekijken hoe Israëlische soldaten en Joodse kolonisten 5000 bedoeïnen de voet dwars zetten. De gedachte is dat de bedoeïnen, als hun leven onmogelijk wordt gemaakt, uit eigen beweging vertrekken en de Palestijnse streek met enkele radicale Joodse nederzettingen aan Israël toevalt.

In het gevolg van Van Agt is voor het eerst een heel gezelschap Nederlandse oud-politici meegereisd. Uit zijn eigen partij zijn Bert de Vries (72, oud-minister van Sociale Zaken) en Tineke Lodders (69, oud-partijvoorzitter) meegegaan. Ook VVD-er Wim van Eekelen (79, oud-minister van Defensie) is erbij. 'Ik ken Dries al van het studentenparlement.' Voorin zit D66-er Laurens Jan Brinkhorst (73, oud-vicepremier). 'Ik ging eind jaren zeventig om half drie 's nachts bij Yasser Arafat in Beiroet op bezoek en diende daarna als Kamerlid een motie in voor een dialoog met de PLO. Dries was daar toen erg op tegen.'

Sinds hij in 2005 voor het eerst konde deed van zijn 'bekering' tot de Palestijnse zaak, heeft Van Agt stap voor stap medestanders om zich heen verzameld - oud-politici en hoogleraren internationaal recht. Sinds december zijn ze verenigd in The Rights Forum. Hun pleidooi komt er kortweg op neer dat de wereld, en Nederland in

Dries van Agt (links) en Bert de Vries praten met de leider van het Palestijnse dorp Umm el-Heir. Foto Alex Burghoorn

het bijzonder, Israël moet dwingen de Conventies van Genève na te leven.

'Voor mijn plezier zou ik niet naar Israël zijn gegaan hoor', zegt Brinkhorst. 'Ik ging ook niet naar Spanje onder Franco.'

'Zeg Wim, was jij je ervan bewust dat de Joodse nederzettingen hier

van alles zijn voorzien, terwijl de Palestijnen die daar op een steenworp afstand van wonen niets hebben?', vraagt De Vries in een bedoeïnentent in het schamele dorp Sussia aan Van Eekelen. 'Ik zou dit wel een vorm van apartheid durven noemen.'

Van Eekelen houdt zich op de vlak-

te. 'Mijn achtergrond als ambtenaar bij Buitenlandse Zaken maakt dat ik niet snel grote woorden gebruik.'

Als minister zat Van Eekelen in het kabinet-Lubbers II, toen het Israëlische leger vanaf 1987 de eerste Palestijnse intifada probeerde neer te slaan. 'We spraken daar over in het ka-

binet, maar tot veel heeft dat niet geleid. Het gevoel was toch: jeetje hoe moet daar ooit een oplossing voor komen? Ik vond Israël altijd een leuk land, omdat er zoveel discussie was. Maar de laatste jaren is dat aan het verschromelen, en dat is uitermate zorgelijk.'

Gaandeweg blijkt dat niemand in het gezelschap zo theatraal tot inzicht is gekomen als Van Agt. Uit afkeer over het optreden van CDA-minister Maxime Verhagen hebben ze zich ingelaten met het Midden-Oostenconflict. Verhagens schoothondsgedrag ten opzichte van Israël is ze het verkeerde keelgat ingeschoten.

Hoofdschuddend zag Van Eekelen aan hoe Nederland de laatste jaren in Europees verband steeds op de rem trapte om Israël strenger aan te pakken op zijn nederzettingenbeleid. Als daar namelijk geen alomvattend einde aan komt, is er binnenkort zoveel Palestijns land onder bulldozers verdwenen dat er een streep kan door de zogenoemde tweestatenoplossing.

'Jammer dat ik het moet zeggen', verzucht Brinkhorst, 'maar het Nederlandse beleid doet er internationaal steeds minder toe en dat is eigenlijk een geruststelling.'

Hartstochtelijk heeft Verhagen zich gepresenteerd als een vriend van Israël. Hij verklaarde dat hij zo ook harde noten met Jeruzalem kon kraken. 'Daar hebben we dan weinig van gezien', zegt Lodders. 'Ik ben in zekere zin ook een vriend van Israël, want wie gunt dat land nou niet een rustig en vredig bestaan?'

Het is de Van Agt-factie in het CDA niet gelukt de koers van Verhagen te veranderen. Ondanks de openbrieven die Van Agt aan 'Cher Maxime' in de kranten schreef. 'We hebben wel geprobeerd een discussie te beginnen', zegt oud-partijvoorzitter Lodders, 'maar daar hebben we weinig gehoor op gekregen.'